

GAZETA KRAKOWSKA

N^{ro}. 4.

WE SRZODĘ DNIA 11. STYCZNIA 1797.

Reszta Patentu

Ponieważ zapisywanie wszelkich okoliczności oblubienicy, lub matki i ańciey oznaczających tym potrzebniesze jest, częścią ileze imie i przezwisko wieśniakow do nazwisk wielu innych osób częstokroć podobne bywają, częścią zaś toż samo w pozniejszych latach, kiedy pokolenia matki, lub małżonki dociec więcey nie można przez wyznania współżyjących, ten sprawuje wypadek, iż takowe niedokładne chrztu i ślubow metryki podczas przyznawania sukcesyi, tudzież innych tak sądowych, iako i politycznych wydarzeń, kiedyby za iedyny dowód służyć mogły, zamierzonego skutku nieodbierają; ogólnie zatem wszyscy parochowie w registrach chrztu i ślubow przy imieniu oblubienicy, lub matki, ato w teyże samey rubryce, w której imiona ich bydź powinny, każdego czasu państwo także i miejsce z kąd iodem są, wraz z Numerem domu, iezeli z iednego miejsca są, tudzież czym ich rodzice byli, wyraźnie zapisać powinni.

Registra zmarłych po parafiach wszędzie podług formularza Nro. 3 w sześciu rubrykach prowadzić się mają, to jest: Rok, miesiąc, i dzień śmierci, Numer domu, imie, Religia, Płeć, i wiek opowiedziany zmarłego. Jeżeli zaś na którym miejscu re wizyi zmarłych nie masz, iednakże cyrkularny Fizyk, (Doktor) lub wyprobowany Chyrurgus znajduje się, natenczas do tych rzeczonych ieszcze siódma rubryka, to jest, gatunek choroby i śmierci przydany bydź powinien. Na ten koniec Cyrkularnym doktorem i chyrurgom zaleca się, ażeby Proboszczom, każdego zmarłego, do którego zawołani byli, chorobę napisanie opowiadali.

Pastorowie mają swe metryki ślubow, chrztow, i pogrzebow stosownie do formularza niniejszym prawem przepisanego ułożyć, w tychże siebie samych, tudzież świadkow i kumow własną ręką podpisać, i one na końcu każdego miesiąca katolickiemu Proboszczowi przesyłać, którzy je do swych metryk na ten koniec przyłączyć, i porządnie zachować powinni będą, ażeby w zachodzącym razie wątpliwym ważność dokumentow na nich się gruntująca utwierdzoną bydź mogła.

Każda osoba woyskowa przez parocha ochrzczona, zaslubiona, lub pochowana nietylko wpisana bydź ma do regestrow parafialnych tymże samym sposobem,

aloteż przy końcu każdego roku osobny przypadek tych wypis z rejestrow z wyrażeniem karty, na które w protokole parafialnym zapisane są, urzędowi cyrkularnemu przesłany zostanie, urząd cyrkularny zaś zebrane te doniesienia Feldsuperiorowi, a przez tego do Kapellana regimentowego odesłać powinien. A zatem osoby militarne przez miejscowych parochów ochrzczone, zasobione, i pochowane do owych Tabell rocznych, w moc poniżej następującego zalecenia do cyrkularnych urzędów posłać się mających nigdy wciążane być nie powinny; ponieważ inaczej osoby wojskowe dwa razy by się okazywały, sprawiając przez to myłkę w rachunkach załudnienia.

Żydzi podobnież trojakię registra prowadzić, i przepisane rubryki z odmianą do ich Religii stosowną, zachować powinni. Tam gdzie miejscowy Rabin jest postanowiony, ma tenże takowe registra prowadzić: Pojedynczych zaś family, Rabin, który miejscu owemu jest najblizszy, registra pisać będzie.

Ponieważ zaś co do owych pojedynczych żydów, którzy po takowych miejscach mieszkają, gdzie żadnego Rabina nie masz, z powodu zaniedbanego doniesienia, i w pisania trudności zachodzić mogą; zaczym każdy z takowych o wydarzającym się w ich family przypadku urodzenia, ślubu, i pogrzebu najblizszemu Rabinowi nieochybnie doniesć powinien, a dla tym pewniejszego dopełnienia, ma być dla takowych pojedynczych żydów właściwy, i najblizszy Rabinu naznaczony, któremu oni otakowych odmian przypadkach donosić powinni.

Dla tym większego czynności ewidencyonalney zabezpieczenia, oraz oddalenia wszelkiej wątpliwości, karty w registrach chrztu, ślubow, i pogrzebow ogólnie tak z przeszłego, iako terażniejszego czasu, tudzież na przyszłość mają być ze strony urzędów cyrkularnych porządnie liczbą znaczone tak liczbą kart zapisana, oraz karty nicją mocną przeszyte, i urzędownie przypieczętowane.

Podczas wizyt Dyecezyi, obowiązkiem jest Biskupow, ażeby zawsze sobie księgi ślubne, rodzących się, i umarłych podać kazali, i czyli podług przepisow urzędzone i napisane są, takowe rewidowali.

Podobnie i cyrkularni urzędnicy od czasu do czasu przy obiedzaniu swych cyrkulow wglądać mają, i jeżeli takowe księgi po wszystkich miejscach podług przepisow trzymane bywają. Przyym na żadne wymowki parochow, n. p. iż kumowie, i świndkowie najwięcej źle piszą, a zatem księgi chrztow, i ślubow swemi podpisami mazać zwazać nie potrzeba, gdyż takowego zmakufowania księgi zestrony parochow lub Kapellanow za nieiaką uwagą łatwo się ustrzedz można.

Na końcu każdego roku powinni Proboszczowie, tudzież i Rabini wszystkich trzech rejestrow Tabellę roczną z rubrykami w formularzu zgadzającą się razem zsumować, i takową najdalej w połowie stycznia następującego roku tak do konskrybującego w cyrkule wojskowego officyalisty, iako i do cyrkularnego urzędu przesłać; urzędy zaś cyrkularne na końcu stycznia roku zaczętego do kratoowych rządow nie ochybnie odsyłać ie mają.

Na ostatek wszystkie sepultury, metryki chrztu, i ślubow mają być zaraz odąd podług przyłączonych tu formularzow wydawane.

Dan w Stołecznym i rezydencyonalnym mieście naszym Wiedniu dnia 21. Października 1796. Panowania naszego piątego roku.

FRANCISZEK.

(L.S.)

Prokop Hrabia Lozanchi, Krolestwa Czeskiego Nayw. &c. A. A. Kanclerz.

Z Paryża d. 19. Grudnia.

Redaktor mieści w sobie co następuje:

” Od ostatniego listu jenerała Buonaparte d. 24 listopada, w którym donosi o wycieczce jenerała Wurmsera uczynioney d. 23 listopada, niezaszto nic ważnego przy Włoskiej armii. Austryacy cofneli się po krwawey bitwie pod Arcole za Brenta i ku Trydentowi. Jenerał Buonaparte dostawszy od Alpeyskiej armii posiłków, popiera teraz co żywo oblężenie Mantui.,,

W tych dniach przybyło tu 2 adiutantów od jenerała Buonaparte, ktorzy przywieźli zdobyte d. 16 listopada 4 sztandary na Austryakach pod Arcole. Te sztandary będą jutro na publiczney audyencyi dyrektoryatowi oddane.

” Słychać mowi Louvet w dzisiejszym swoim dzienniku, iż wspomnieni ci adiutanci, przywieźli także z sobą należące dawniey do Xcia Modeny srebrne trąby. We Włoszech, dodaie tenże, wszystko idzie dobrze. Bombardowanie Mantui, miało się, jeżeli oblężeni nieuczynili żadnych propozycyy do poddania się, dnia 15 grudnia na 800 sążni od fortecy rozpocząć. Jenerał Buonaparte obiechał cały Medyolan. Prosił arcybiskupa Medyolańskiego, aby z nim tę podróż odprawił. W drodze napadli często na zgromadzone kupy ludu, które się zadziwiły widząc przy jenerale

Z Rozkazu Naywyższego J. C. K. Moł Podpisano Leopold von Haan.

arcybiskupa. Sam arcybiskup zdawał się mięszać. ” Nieżenuy się WPan, rzekł na to Buonaparte, ożyw ten dobry lud., Arcybiskup wszędzie lud błogostawił.,

Angielskie fregaty pokazują się niemal co dzień około portu Brest, dla uważania tamtejszey flotty.

Słychać iż gdy ta pierwsza wyprawa pod żagle wyudzie, niezadługo druga za nią wypłynie. Oprócz będących już 38 gotowych transportowych okrętów, mają jeszcze wszystkie okręty co tam tylko są do wyyscia pod żagle wygotować. Oprócz tego rozkazano tam wielu batalionom pomaszerować. Znajdujące się na Brestskiej flocie wojsko, między którym iest także korpus z 600 galerowych więźniów, nie miało już od d. 6 t. m. woźności wychodzenia na ląd.

Dnia 7 t. m. popłynęła eskadra admirała Richery z Rochefort do Brest. Jak tylko tam przybędzie, odpędzi nappierwey Angielskie fregaty, potym tamtejsza flotta wyudzie na morze.

To iest szczególniejsza, iż między wszystkimi postylionami we Francyi, żaden nie był na tyle niebezpieczeństwa wystawiony iak Brestski. Zład wnoszą iż drogowi mordercy muszą byđź szczególniey dla tego płatni; nawet ostatni postylion z Brest został znowu zabity; niedaleko Werfsalu strzelono do niego ze 20 razy.

W niektórych departamentach jazda konwoiue teraz w nocy postyllionów.

Dziś w wieczór będzie w tuteyszej operni maszkarada dawana; to jest pierwsza którą tu od rewolucyi daią

Z Lizbony donoszą, iż tamtejszy rząd znaczną flotę uzbraia. Pięć wojennych okrętów wyszły pod komendą kapitana Paiva z Lizbony pod żagle. Xżę Brazylii, miał z infantem Pietrem Karolem nad woyskiem w obozie Quvitha rewią.

Tuteysze urzędowe pisma, przywodzą wiele wiadomości o śmierci Imperatorowej Rófsyyski: "Zdaie się, mówią między innym iż Xżę Repnin, wnuk hrabiego Panina, który się edukacją terażnieyszego Imperatora zatrudnił, i którego Imperator bardzo kocha, wielką rolę będzie teraz grał. Potrzeba się ważnych odmian spodziewać i które może do interesów całej Europy wielki wpływ mieć będą. Jak naprzykład śmierć Imperatorowy zerwała w tym momencie traktat subsydyyny z Anglią, kiedy miał być zawarty &c. — Redaktor dodaie ieszcze, iż terażnieyszy Imperator, który podczas swych podróży był w Paryżu, w Brest &c. jest bardzo do Króla Pruskiego przychylny.

Jenerał Canclaux, który dawniey w Wandzie kommanderował, idzie iako poseł rzeczypospolitey do Neapolu, a Trouvé terażnieyszy redaktor Monitora, idzie z nim iako sekretarz legacyi. Obywatel Miot, poseł nasz w Florencyi, który teraz iako kommissarz rządowy do Korsyki poszedł, poydzie potym iako ambasador do Turyanu. Słyhać iż obywatel Cacault, który teraz w Rzymie jest, poydzie na jego miejsce do Florencyi. Obywatel Fleury bywszy sekretarz legacyi w Szwajcaryi został

jeneralnym konsulem w Tureckich prowincyach za Donaiem mianowany.

Monitor przywodzi, iż zdrowie terażnieyszego Króla Sardyńskiego, bardzo jest słabe.

Z Marsyllii donoszą, iż północney Ameryki stany, zawarły iuz z wszystkimi barbarzyńskimi narodami pokóy. — Celnicy odebrali iuz podług rezolucyi dyrektoryatu pod d. 3 frimer, rozkaz, aby przychodzących z Anglii towarów do innych portów niewpuszczali, iak do Kale i Diepp. Belgium należy do tego rozporządzenia.

Hiszpańska flotta znayduie się ieszcze po większey części w Tulonie; zaczym wieść, iakoby część iey została przez szturm rozpruszona, niezdaię się potwierdzać.

Lord Malmesbury odebrał od 2 dni 2 nadzwyczajnych kuryerów z Londynu a z znowu ztąd tam wysłał. — Louvet zapewnia w swoim dzienniku, iż między Francją i Papieżem jest iuz pokóy podpisany. Lecz to zdaie się potrzebować potwierdzenia, a przynajmniey dyrektoryat nie ieszcze o tym urzędownie nieoznaymił.

Na selsyi d. 15 rady 500 załił się Boissy-d'Anglas na poselstwo, w którym dyrektoryat wystawił terażnieyszy stan skarbu, i przez druk go ogłosił. (Z obacz przeszłą gazetę.)

"To Poselstwo, mówi, było w sekretnym wydziale czytane, i było nader ważne nie żeby miało być publicznie naradzane, a iednak kazał go dyrektoryat wydrukować. Takowy postępek może wiele nieprzyzwoitości za sobą pociągnąć. Nieprzyymiecieli środków, które wam dyrektoryat proponuie i o których mówi, iż od waszey woli zawisły, i że niemi uaypew-

niefy możecie oyczyznę uratować, to publikacya ta, która iest ciężkiem i przeciw wam wymierzonym obwinieniem, ściagnie w oczach narodu, za wasze przeciwienie się całą nienawiść na was. Bo gdy wasze naradzenia w sekretnym wydziale nie są wiadome, tym mniiefy ieszcze będą powody waszego niezezwolenia. Tym sposobem iedna sobie dyrektoryat z waszem uszczerbkiem popularność, i ściaga na radę całą odpowiedzialność niepewney przyszłości. Nieobwiniam dyrektoryatu w żaden sposób o złe zamiary; ale muszę wyznać, i wy niemożecie tego z oczu waszych spuścić, iż dyrektoryat ma wszystkie poruszające sprężyny narodowej siły w ręku swoich; armie, flotty, urzędy, godności, agenci, wszystko iest pod iego władzą. Wy zaś niemacie inney obrony iak publiczność waszych sefsy; przez nie możecie iedynie wykonawczey władzy wstrzymać wykroczenia. „ — Boifsy-d'Anglas domagał się potym, aby rada niezamieniała się na gole żądanie prezydenta w sekretny wydział, ale podług konstytucyi na żądanie przy najmniej 100 członków &c. ” Dla zapobieżenia niedorzeczności, która z ogłoszenia przez druk tego poselstwa wyniknąćby mogła, przywodzę, rzekł Camus, iż dyrektoryat nie zdał radzie i Francyi o położeniu naszego skarbu wiernego rapportu. Dowiedziono iż służba bardzo dobrze idzie. Nadzwyczajne środki, które dyrektoryat proponował, zostały odrzucone. Dyrektoryat chciał publikum zarzucić nowemi billetami z należącey się czwartey części za dobra narodowe. Te papiery byłyby dla lichwiarzy nowem żyrem. Źródła, które ieszcze mamy, rzekł daley Camus, są niezmierne, i chociażbyśmy i-

szcze musieli kilka lat wojnę prowadzić, to iesteśmy w stanie. Woienne kosza wyniesą do 350 millionów. Dla zastąpienia ich macie. 1) 100 millionów za ostatnią część przedanych dóbr narodowych; 2) 100 mill: podatku od reiestrow; 3) niezmierne magazyny napełnione żywnościami; 4) przychód za dawniefy przedane dobra. Muszę całą prawdę odkryć; ministrów i dyrektoryat otacza kupa lichwiarzy, speculantów &c. którzy ustawicznie tylko na to godzą, iakby się kosztem publicznego dobra z bogacić. Póki dyrektoryat niebędzie od takowych ludzi oswobodzony, niebędziemy mieli ani porządku, ani ekonomii. Mowię ieszcze raz, iż skarb nasz iest w stanie zastąpić wszystkie potrzebne wydatki, nasze źródła wystarczają ieszcze i na kilka lat wojny, i co dyrektoryat w swem poselstwie mówi, iest przeciwko prawdzie. — Po długich sporach, przystąpiła rada na propozycyą Boifsy-d'Anglas do porządku dnoiwego. (Mówią iż jenerał Montesquiou iest autorem tego poselstwa, które dało powód do nieiakiego rozdwoienia między ciałem prawodawczym i władzą wykonawczą)

W raporcie, który Daunou względem nowej elekcyi do ciała prawodawczego, radzie 500 zdał, podaje ludność całej Francyi, z koloniami, Belgium i Korsyki do 33 mill. dusz. W obydwóch radach iest 750 deputowanych, z których co rok trzecia część wychodzi, przydzie więc na 44,000 mieszkańców ieden deputowany do wybrania. Na Belgium przypada z przyległemi kraiarni 69 deputowanych, ale na ten rok ma tylko 23 wybrać.

Od d. 22 t. m. mają bydź wszyscy oficyjaliści gotowemi pieniędzmi płatni. —

Proponowano wradzie 500 na złodziei i rabusiów, rozciągnąć karę wyprowadzenia z kraju.

Z Madrytu piszą pod d. 1. t. m. iż tam przysłała wiadomość z Kadyx, iż niedaleko tego portu, zabrali Anglicy Hiszpańską fregatę która z Vera Crux idąc wieźla za 3 mill. towarów i 8 mill. twardych piastrow.

Nasz minister zagranicznych związków, odebrał od króla Neapolitańskiego przepyszny stołowy serwis w podarunku. Przybycie generała Clarke do Medyolanu, zatrwożyło bardzo tamtejszych patriotów. Wiedząc iż on do Wiednia negocyować pokoy jedzie, mają się z tej przyczyny za zgubionych; ale za to przyjaciele domu Austriackiego ożyli.

Minister morski wziął do Brest znaczną summę pieniędzy. — Posiłki, które generał Buonaparte od Alpejskiej armii odebrał, wynoszą 12,000 woyska. — Deputowani kupieccy miewają teraz 2 razy w dekadzie konferencye z członkami ciała prawodawczego.

Redaktor mieści w sobie list z Konstantynopolu, w którym bywszy tam nasz poseł Verninac, donosi iż odebrał list od ministra zagranicznych związków, w którym zakazuje aby Francuzcy postowie nieprzyjmowali tytułu JW. Verninac mówi, iż w ten czas, kiedy Porta uznała rzeczpospolitą, żądał aby mu niedawano innego tytułu jak obywatel; ale tego słowa nie można było na Turecki język wyłożyć, ani mu wynaleść dogodnego wyrazu. Potym żądał aby używano Francuzkiego słowa *citoyen* i W. Wezyr podczas audyencyi Verninac, bardzo go czysto wymówił,

To słowo zostało tym sposobem w Tureckim języku przyjęte.

Z Paryża d. 20. Grudnia.

Dnia 15 t. m. wyszła nakoniec uzbroiona w Brest eskadra na którą tak dawno powszechnie oczekiwanie zwrocone było, ztamtąd na morze. Dywizya złożona z 5 okrętów admirała Richery, która zrobiła wyprawę przeciwko wyspie Newfoundland, złączyła się z tą eskadrą. Cała ta eskadra składa się teraz z 21 liniowych okrętów, wielu fregat i małych okrętów. Wiezie z sobą iak wiadomo, wiele woyska lądowego i straszny zapas woyskowych potrzeb. Pomiędzy wielą domysłami o iey przeznaczeniu, zdaie się naypodobniey, iż idzie przeciw Portugalii lub nieokrytey Brazylji.

Dyrektoryat donosił d. 19 grudnia radzie 500, iż wiadomość, iakoby d. 26 sierpnia murzyni w St. Domingo uczynili bunt i ztey okazji wiele krwi zostało rozlane, jedynie z doniesienia wychodzącej w Filadelfji Francuzkiej gazety pochodziła; ale w następującym Nrze: teyże gazety od obywatela Perrond, który z północnego dystryktu St. Domingo, gdzie jest publicznym urzędnikiem, dopiero d. 29 sierpnia do Filadelfji odiechał i nie tam o buncie słyhać niebyło, została odwołaną. O tym donosił sam Perrond dyrektoryatowi.

Z Wicenca d. 15. Grudnia.

Odebraliśmy tu wiadomość, iż 2 bataliony Austriackiego woyska, w Boaro w Połeśeńskim za Etsch przeszły. Francuzkie forpoczty, które w Montebello stały, cofnęły się do Werony. Z drugiey strony dowiadujemy się, iż inne Austriackie korpus, pomaszerowało z Bafzano ku Weronie, i że iuż w St. Lucia pod Scaldeferro sta-

nęto. Z Medyolanu donoszą iż Buonaparte kazał z reprezentantow tamtejszey municypalności Boromeo i Rusales do siebie bie zawołać, i od nich 5 mill: Lombardz- kich liwrów żądał, aby ich w 3 dniach do kasy woyskowej złożyli; oprócz tego ża- dał ieszcze, aby iak nayprędzey 25,000 re- kruitow wybrano i do armii Francuzkiej do- stawiono. Mowią iż ci reprezentanci o- świadczyć mieli że oboje nie iest do wyko- nania. Buonaparte żądał także od Bononii pewney summy pieniędzy, a od Ferrary 1500 wołow. Bonońska municypalność wystąpiła do niego deputowanych, iż nie iest w stanie zadosyć iego żądaniom uczynić.

Z Rygi d. 7. Grudnia.

Żałoba za nieboszkę Imperatorową iest na rok wyznaczona; ale ona będzie razem i za zmarłego przed 34 laty iey mę- ża Piotra III. noszona. — Obydwa ciała będą razem i ziednakiemi ceremoniami w Imperatorskim grobie pochowane. — Gdy znowu dawne cto 1782 roku zostało zapro- wadzone, ustaie iuż nowe uciążliwe cto na sol, dla którego niemogł ten artykuł wca- le bydz wprowadzanym.

Z Wexel d. 21. Grudnia.

Hollendrzy zostali w Düsseldorf od Francuzów zluzowani i powracają do do- mu. Do Mühlheim przybył Celsarski je- nerał Kienmayer i iadł obiad u Francuzkie- go jenerała Macdonald. W Kollonii zaka- zano komunikacyi z drugim brzegiem Renu. Do Wien przybyło 500 Francuzow dla strzeżenia tamtejszych szanćow, któ- re zostały armatami obsadzone. Francuz- cy jenerałowie zapewniają iż wkrótce zo- stanie formalne zawieszenie broni na 3 mie- siące ogłoszone. Z tym wszystkim Jenera-

łowie Austryaccy po ustąpieniu Neuwiedz- kiego szanću, oświadczyli Francuzkim; iż względem dalszych krokow, muszą wprzod od Arcy Xcia Karola rozkazow oczekiwać.

Od Renu d. 24. Grudnia.

Frankfurckie gazety mieszczą w so- bie co następuje: "Z ostatnich poruszeń Celsarskich i Francuzkich armiy na niż- szym Renie, wnosily niektóre publiczne pisma, ba i prywatne listy potwierdzały to mniemanie, iż między forpocztami Celsar- skimi i Francuzkimi przyszło do zawie- szenia broni. Rozpuszczona tedy ta fał- szywa wieść, która się zamiarom J. C. M. wcale przeciwi, odwołue się niniejszym formalnie, i donosi się, iż rozeyście się ar- mii niższego Renu na zimowe kwatery nie- ma innego powodu, ani celu, iak co sama natura woyny w tamtych okolicach tera- źniejszey zimy przepisała. — Dnia 19 zo- stali w Frankfurcie ławnik Humbracht, i senator Moors, którzy tam iako zakładni- cy niedawno z Francyi powrocili, prezy- dentami obrani.

Pod Kel został hrabia Franklien, ad- iutant Xcia Kondeusza zabitym. Bombar- dowanie trwało bez przestanku aż do d. 18. Arcy Xiążę Karol kazał zdobytą wyspę, Kohlkopf zwaną, artylleryą osadzić

Listy z Bazylei donoszą, iż Huningen prawie całkiem iest przez bombardowanie Austryakow zburzone. Dnia 15 było z 150 armat ostrzylane; w kilka mieyscach widać było ogień. W małym Huningen kazał Arcy Xzę zapowiedzieć, aby kazdy z nay- lepszemi swemi rzeczami w bezpieczne mieysca uchodził. — W Bawaryi stanie 35,000 woyska Austryackiego na zimowej kwatery. — Worms i pobliskie okolice do-

stały od woysk; Austryackie z Moguncyi małe załogi. Dnia 16 była ieszcze przed bramami Worms utarczka między 300 Francuzami i 60 Austryakami; pierwsi musieli się nazad cofnąć. — Francuzki jenerał Bonami, który kazał dawniey Sauerschaenheim spalić, jest nietylko zupełnie skaf-sowany, ale i na lat dwa na galery skazany.

Od Granic Włoskich d. 16. Grudnia.

Jenerał Buonaparte wyiechał spieszno z Medyolanu; niewiadomo gdzie, ale domyślają się iż do armii odiechał; ponieważ podług wiadomości z Wenecyi, miał jenerał Wurmser d. 11 uczynić nową wy-cieczkę z Mantui, i wiele robot Francuzom zburzyć. W armii Austryackiey miano także nieiakie poruszenie postrzedź, i dla tego Buonaparte tak spieszno wyiechał. — Mieszkańcy Medyolanu okazują wiele niechęci formowania gwardyi narodowey, dla tego że narode e gwardye tak nazwaney Cispadenskiey rzeczypospolitey (Bononii, Modeny, &c) obowiązane są, posyłać posiłki do armii Francuzkiey. W Lody zaszyły z tey przyczyny rozruchy i jenerał Baragueid'hillers musiał zadeklarować miasto w stanie oblężenia i wrzucić tam Francuzki garnizon &c.

Od granic Rosyyskich d. 18. Grudnia.

Żołd Rosyyskiego woysk iest od terażniejszego Imperatora znacznie powiększony; każdy żołnierz dostaje o dwie kopyki więcey iak dawniey. 6000 rekrutów, które były przeznaczoue na zastąpienie mających na granicy Niemieckiey stanąć wnysk zostali rozpuszczeni. Wszystko złoto i srebro skaf-sowano z mundurow w woysku, i nakazano officyerom, aby za przykładem Imperatora nieużywali droższego su-

kna, iak na trzy ruble łokieć. Dawni wierni słudzy Piotra III. zaczynaia z zakątków wyłazić, i dwoch udarował Imerator niedawno orderami. Pruski poseł doznaie tu znaczney dystynkcyi. Imperator staie zawsze o godzinie 4. z rana, pracuje w gabinecie aż do godziny 9 z rana, potem ubiera się. O godzinie w poł do 10 przypuszcza do siebie dyżurnych jenerałow &c z raportami. O godzinie 10 idzie na wachparadę, gdzie kompanie są ćwiczone i musztrowane bywiają. Nakoniec gdy się już batalion uformuje, siada na konia, i czyni ieszcze niktore manewry. Petersburgkim kupcom dał żadaną audyencyą i przyjął ich znader wielką uprzejmością, wiele z nimi mówił i przy pożegnaniu zapewnił ich, iż każdy z iego ukochanych poddanych ma do niego wolny przystęp. Wyieżdza co dzień z iednym swoim synem konno, bez żadney asystencyi; każdy może z nim mówić. To był poruszaiący widok, kiedy podczas hołdu w Petersburgu, Imperatorowa otoczona swemi dziećmi naypierwey do przysięgi uklęknęła. Imperator uściśnął ją w przytomności całego ludu ze łzami. Dom Imperatorski iest przykładem szczęśliwey familii.

Z Sztokolmu d. 20. Grudnia.

Przez Królewskie rozporządzenie pozwolono znowu wszędzie po kraiu przedawenie gorzałki, i tylko w niszych prowincyach będzie ieszcze niewielka od niey opłata. — Założoną od Gustawa III tak nazwana Szwedzka adademia, której posiedzenia w czasie małoletności Króla były zakazane, obchodziła już za pozwoleniem Króla dzień swego założenia.

GAZETY KRAKOWSKIEJ

 W E S R Z O D Ę D N I A 11. S T Y C Z N I A 1797.

Z Paryża d. 21. Grudnia.

Przedwczorem rano o godzinie 8 kazał dyrektoriat będącemu tu Angielskiemu postowi Lordowi Malmesbury oświadczyć, aby dwa razy w 24 godzin opuścił Paryż z całą swoją świtą. Oto są urzędowe noty:

Nota lorda Malmesbury do ministra zagranicznych związków.

Niżej podpisany ma zlecenie komunikowania partykularnie ministrowi zagranicznych związków, przyłączone tu pismo. Ono zawiera w sobie propozycje Angielskiego dworu, iakby przyjęte zasady wynadgrózenia, między wojującemi mocarstwami przez ustąpienia pogodzić można. W miarę postępujących w takowym sposobie negocyacyj, udzieli niżej podpisany ministrowi dalszych swoich objaśnień, i przy roztrząsaniu tej lub innej na wzajem iezeli dyrektoriat będzie mu chciał uczynić propozycyi, odpowie z tą otwartością i zgodnością iakie sprawiedliwym

i spokojnem uczuciom jego dworu przystoia. W Paryżu d. 17 Grudnia 1796.

Podpisano *Malmesbury.*

Podłożona partykularnie nota, głównych przedmiotkow, wynadgrózenia, ugody i wzajemnego porozumienia się.

Gdy obydwia rządy ugodziły się, iż za pomocą odstąpien, które Król W. Brytanii Francyi uczynić ofiaruie, i gdy ta przychyliła się w niś w słuszne żądania aliantow Króla W. Brytanii i przywrocić przez to równowagę Europy: zaczym na dowód iak szczerze Król W. Brytanii pragnie przywrocić powszechną spokoyność Europy, proponuie, aby przyjęte zasady zamykały się w następujących punktach, i żąda: 1) Żeby Francya wszystkie kraie iakie przed wybuchnieniem wojny posiadała, oddała Cezarsowi Rzymskiemu. 2) Żeby Francya zawarła z rzeszą Niemiecką pod takimi warunkami pokoy, któreby obu strodom dogodne były i powszechną spokoyność Europy zaręczały. Ten pokoy musi

bydź oprócz tego z Cezarzem, iako konstytucyjną najwyższą głową Rzeczy za warty i to podług jego woli, albo prosto, albo za pośrednictwem Anglii 3) Francuzka armia musi z Włoch ustąpić, i Francya musi się formalnie obowiązać nie wtrącać się w wewnętrzny rząd tego kraju, ale i owszem starać się ile możności, do takiego samego położenia go przyprowadzić w jakim się na początku wojny znajdował. W dalszym rozbięciu powyższych trzech punktów znajdują się środki dla zabezpieczenia granic i posiadłości kontraktujących mocarstw, ile powszechna spokojność Europy wymagać będzie. 4) Co się tyczy reszty aliantów Króla Jmć W. Brytanii, zostawi się na wola Petersburskiemu dworowi, czy chce przystąpić do negocyacji pokoju, lub też do formalnego pokoju i z Francją żyć w pokoju albo nie. 5) Król W. Brytanii żąda także aby dwór Portugalski był w tym pokoju z Francją zamknięty i żeby ani Francya, ani dwór Angielski niewymagał od niego żadnego ustąpienia lub jakichkolwiek warunków. 6) Pod temi warunkami obowiązują się Król W. Brytanii, bez żadnego wyjątku wszystko Francji powrócić co tylko w wschodnich i zachodnich Indyach zdobył; z tym atoli wyjątkiem, iż dla bezpieczeństwa przyszłej spokojności i dla pożytku wzajemnych posiadłości, będzie się chciał jeszcze z Francją porozumieć. Obowiązują się także odstąpić wyspy S. Piotra i Miquelon, tudzież rybołówstwa przy Terre Neuve, tak iak przed wojną było. A jeżeli się jeszcze Anglia nakłoni odstąpić swego prawa, które ma podług traktatu Utrechtskiego, sprzeciwienia się względem ustąpienia St. Domingo Francji; te-

dy oczekuje zato innego wynadgrózenia, któreby przynajmniej po części polityczną równowagę w tamtych stronach nazad przywróciło. We wszystkich przypadkach, gdyby w biegu tych negocyacji nastąpiło iakie ustąpienie lub oddanie, ma bydź z obu stron wszystkim prywatnym osobom wolno wynieść się z całemi familiami i wszystkiemi rzeczami, i dobra swe stojące po sprzedać. W tychże negocyacjach, ma się obydwie strony ugodzić, aby wszystkie po aresztowane dobra były oddane, i prywatnym osobom, które się o wynikłą złąd szkołę uswych rządów upomią, sprawiedliwość uczyniona była. (Ta nota iak się wyżej rzekło, nie była od samego lorda Malmesbury podpisana.)

Druga nota także pod ręką bez podpisu od lorda Malmesbury ministrowi zagranicznych związków, względem pokoju z Hiszpanią i Hollandyą podana.

Lubo alianci Francji nie okazali dotąd najmniejszej skłonności do negocyowania z Anglią, i Król W. Brytanii nie jest wcale obowiązany względem nich, czynić w tej mierze iakie oświadczenie; ale dla przyspieszenia powszechnego pokoju, nieomieszkanie z swej strony uczynić najpierwszy krok. Gdyby Król Hiszpański chciał od tych negocyacji lub do zawarcia samego pokoju wchodzić; Król Angielski niebedzie temu przeciwny; a ponieważ obydwie strony nieuczyniły na wzajem żadnych zdobyczy, więc nie potrzeba tylko żeby był pokój potwierdzony, i o wynadgrózeniu i powrocie niebedzie innej mowy, chyba co się dotyczy szóstego punktu poprzedniczej noty względem St. Domingo. Lecz gdyby w ciągu niniejszych negocyacji inny obrot rzeczy wzię-

ły, iak teraz są, to na owczas będzie się musiało o powroty &c. wyraźnie traktować. Co się tyczy rzeczypospolitey z iednoczonych prowincyy Hollenderskich, iest Król W. Brytanii iako i iego allianci względem iey politycznego położenia nadto wprost interesowaały, nie żeby się miał do oddania poczynionych na iey zdobyczy nakłonić, iezeli Francya niezachce iey do tego stanu przywrócić, w iakim się przed wojną znajdowała. Jezeli w Hollandyi dawny rząd którego iak wiemy większa część mieszkańcow sobie życzą, zostanie nazad przywrocony, tedy Anglia ustąpi znaczną część z pretensyy, która ma teraz prawo do zdobytych na Hollandyi posiadłości rościagać; ale iezeliby Król i Cesarz miał na terazniejsze położenie Hollandyi zezwolić, zostawią sobie dla wynadgodzenia i dla przyszłego bezpieczeństwa pewne posiadłości. Co Anglia powroci potym Hollandyi, to będzie musiało bydź Cesarzowi przez ugodę dla zabezpieczenia iego Niderlandow wynadgodzone. Na ten koniec będzie więc Francya musiała to nazad oddać, co sobie od Hollandyi w Europie kazała odstąpić, ponieważ by się to z bezpieczeństwem Cesarza niezgadzało, żeby te posiadłości w ręku Francyi z stawały. Na takowych tedy zasadach, iest Król W. Brytanii rezolwany z Hollandyą stosownie do iey dawniejszego położenia pokoy zawrzyć, gdzie zaraz i o interesach domu Oranii będzie mowa.

Na te obydwie Noty odpowiedział dyrektoryat co następuje:

Wypis z protokołu obrad Dyrektoryatu wykonawczego d. 28 frimaire roku 5 (d. 18. Grudnia 1796.)

Gdy Dyrektoryat, kazał sobie podpi-

saną od lorda Malmesbury notę, iako też inne dwie znajdujące się przyniemy niepodpisane i od niego ministrowi zagranicznych związkow tylko podręką komunikowane, przeczytać; rozkazuje zatym, aby minister zagranicznych związkow oświadczył lordowi Malmesbury, iako Dyrektoryat nie może w cale nic o notach, które musą bez podpisu i tylko pod ręką komunikowane, stanowić, i że iest wezwany aby w 24 godzin podał swoją ostateczną deklaracyą (*ultimatum*) w sposobie publicznym i podpisem iego ztwierdzoną. Wykonanie ninieyczey rezolucyi zaleca się ministrowi zagranicznych związkow.

Podpisano *Barras*, *prezydent.*

Odpowiedź lorda Malmesbury, na list ministra zagranicznych związkow, który mu w treści powyższej rezolucyi posłał.

W odpowiedzi na list, który minister zagranicznych związkow przez pierwszego swego sekretarza lordowi Malmesbury posłał, odpowiada ten, iż rozumiał, że niepodpisane od niego noty ale przyłączone do podpisanej, niedoznają żadney podeyrzliwości i niewiary; ale żeby ile tylko od niego zależy, uprzętnąć wszelkie trudności, zezwala chętnie na żadaną od Dyrektoryatu formalność, i odsyła ministrowi zagranicznych związkow przyłączone tu obydwie te noty iuz iego ręką podpisane nazad. Co się zaś tyczy żądania względem ostateczney deklaracyi (*ultimatum*); niemoże lord Malmesbury tego przemilczeć, iż gdyby koniecznie oto nalegano, nimby kontraktujące strony, wzajemne pretensye porozumiały się i o interesach aż do zawarcia pokoiu się ugodziły, toby zamknęło wrota wszystkim dalszym porozumieniom się. Niemoze tu zatym, iak po-

wtórzyć to, o czym już ministra zagranicznych związków, iak ustnie tak formalnie zdziałaney nocie na piśmie zapewnił, to jest: iż on na każde zapytanie przy negocyacyach, czy na propozycye swego dworu, czy też na przeciwne od Dyrektoryatu propozycye, które mu będzie zechciał uczynić, z wszelką otwartością i przychylnością, która się z sprawiedliwym i spokojnym uczuciem jego dworu zgadza, odpowie. Uprasza z resztą ministra zagranicznych związków, aby przyjął wysoki jego szacunek. W Paryżu d. 19 Grudnia 1796.

Podpisano *Malmesbury*.

Odpowiedź ministra zagranicznych związków, na noty lorda Malmesbury pod d. 17 i 19 Grudnia.

Niżej podpisany minister zagranicznych związków, odebrał od wykonawczego Dyrektoryatu zlecenie, odpowiedzieć na noty lorda Malmesbury pod d. 27 i 29 frimaire (17 i 19 grudnia) iż Dyrektoryat wykonawczy, nieprzyjmie żadney propozycji, któraby się sprzeciwiała konstytucyi, ustawom i traktatom, które rzeczpospolita poczyniła. Gdy oprócz tego lord Malmesbury, za każdym oświadczeniem, które mu jest uczynione, donosi, iż wprzod musi zasięgnąć rady swego dworu; ztąd okazuje się, iż on bez osobistego przykładania się, nie jest tylko czezem narzędziem, i przytomność jego w Paryżu, jest nie tylko niepotrzebna, ale nawet z przyzwitością nie zgodna; zaczym ma niżej podpisany daley zlecenie, aby mu zapowiedział, iż on ze wszystkimi do jego świty należące-

mi osobami we dwa razy 24 godzin, ma Paryż, a potym granice rzeczypospolitey opuścić. Nakoniec oświadcza niżej podpisany imieniem wykonawczego Dyrektoryatu, iż jeżeli gabinet Angielski żąda pokoiu, Dyrektoryat jest zawsze gotów, podług umieszczonych w tey nocie zasadniczych warunków, negocyacye d. l. y ciągnąć, i to może się z obu stron przez kuryerów i depesze dziać.

Podpisano *Delacroix*.

Pochwalone od Dyrektoryatu wykonawczego. W Paryżu d. 29 Frimaire roku 5 (19 grudnia.) Podpisano

Barras.

Odpowiedź lorda Malmesbury, na powyższą notę ministra zagranicznych związków.

Lord Malmesbury, spieszy się donieść ministrowi zagranicznych związków, iż iego notę pod wczorayszą datą, odebrał dziś, i czyni już przygotowania do opuszczenia jutro Paryża; prosi tylko o potrzebne dla siebie i dla iego świty paszporta. Przytym uprasza ministra zagranicznych związków aby przyjął zapewnienie najwyższego iego szacunku. W Paryżu d. 20 Grudnia 1796.

Podpisano: *Malmesbury*.

Od granic Rosyjskich d. 20. Grudnia.

Biała kokarda, która dotąd w Rosyjskim woysku była używana, została skasowana, a na to miejsce czarna zaprowadzona. Mowią iż wiele zwyczajów Pruskich do woyska zaprowadzają.